

KEELEHARJUTUSI. SUUR JA VÄIKE ALGUSTÄHT. VASTUS

1. Tee suurele algustähele ring ümber ja pane jutumärgid, kus vaja.

LASTE- JA NOORSOOKIRJANIK JURI PARIJÕGI SÜNDIS MATUT, NÄITEKS „TERASPOISS“, „MESINIKUD EN JA
2. SEPTEMBRIL 1892 KUNDAS. AASTANI 1935, ENNE JAAN.“ TA ON KIRJUTANUD REISI- JA MATKAVESTEID,
PEREKONNANIMEDE EESTISTAMIST, OLI TA JURI PA- NÄITEKS „ÜHE POISU REISILOOD“ VÕI „SJUSKADEL
RINBAK, KA PARINBACH. PARIJÕGI ÕPPIS KUNDA VALLASTES.“ SENINI ON MEIE KOOLILUGEMIKES KAT-
VALLAKOOLIS, RAKVERE LINNAKOOLIS JA TARTU KENDEID MUINASJUTUVALIMIKUST „KÜLALISTE LEIB“.
ÜLIKOOLIS, OLI ÜLIÕPILASSELTSI RAIMLA LIIGE. TA KRJANIKU TEOSEID ON ERI RAAMATUTENA ILMU-
TÖÖTAS AASTAID ÕPETAJA JA KOOLIJUHINA RAKVE- NUD POOLA, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES.
RES NING TARTUS. PARIJÕGI ON AVALDANUD ARVU- PARIJÕGI OSALES ESIMESES MAAILMASÕJAS JA
KALT EMAKEELE- JA AJALOOÕPIKUID. TEMA ESIMENE VABADUSSÕJAS. TA HUKKUS MASSIMÕRVA OHVRINA
RAAMAT OLI NÄIDEND „JUKU JA HILDA JÕULUJUHTU- 9. JUULIL 1941. AASTAL NING ON MAETUD TARTU PAU-
MUSED METSAS.“ SEEJÄREL ILMUS MITU LASTERAA- LUSE KALMISTULE.

Tüübinimetus *ülikool* jms kirjutatakse tavakasutuses väikese tähega: *Tartu ülikool*. Suurtähte võib kasutada ametlikkuse näitamiseks, veaks seda lugeda ei tohi.

2. Tõmba maha vale täht.

(~~v~~/V) iru (l/~~L~~)aulik

Õieti ei alanudki ta elukäik (~~k~~/K)aarlis, vaid seks, (~~k~~/K)reutswaldiks. Kui võõrastavalt see kõlas,
(~~k~~/K)adrina (k/~~k~~)ihelkonnas (~~j~~/J)õepere (m/~~M~~)õisas, kui vana õpetaja ütles: „Nüüd oled sa (~~f~~/F)riedrich
Seal ta sündis 26. (d/~~D~~)etsembril 1803. a. Seal kutsu- (~~y~~/R)einhold (~~k~~/K)reutswald.“ See nimi ongi jäänud
ti ta isa (~~y~~/R)ist/~~n~~etsa (~~j~~/J)uhaniks, teda (~~y~~/R)istmetsa talle elueaks, kuigi ta on katsunud oma vana nime
(v/V)idriks. Temal kui orjalapsel (p/~~P~~)riinime polnud. elustada: (~~y~~/V)idri (~~y~~/R)ein (~~y~~/R)istmets.
Nii madalal seisis ta häll. Kaarlis hakati teda kutsuma Just nii kirjeldas (~~j~~/J)üri (~~p~~/P)arijõgi „(~~e~~/E)esti
(~~a~~/A)ida-~~(v~~/V)idriks. Rakveres (k/~~K~~)öster (~~g~~/G)ööki koolilugemiku“ 1. osas tolle aja koolilastele meie
koolis muudeti ta (~~j~~/J)õepere nimi (s/~~S~~)aksakeel- (e/~~E~~)epose autorit.

Kreutswaldi ümberütlevat nimetust on siin käsitatud kujundliku väljendina ja kirjutatud väiketähega: *Viru laulik*, ent seda võib käsitada ka kui hüüdnime ja kirjutada läbiva suurtähega: *Viru Laulik*.

3. Rühmita perekonnanimed tabelisse.

Aeg, Jaanson, Kukk, Kütt, Luik, Meri, Madison, Mihkelson, Ott, Sarapuu, Seeder, Sibul, Päts, Rüütel, Ilves, Kaljulaid

Puude nime- tustest tuletat- tud nimed	Loomade ja lindude nime- tustest tuletat- tud nimed	Loodusobjek- tidest tuletat- tud nimed	Tegevusalast vms tuletatud nimed	Eesnimedest tuletatud nimed	Asjadest, näh- tustest tuletat- tud nimed
<i>Sarapuu</i>	<i>Luik</i>	<i>Kallas</i>	<i>Rüütel</i>	<i>Jaanson</i>	<i>Aeg</i>
<i>Saar</i>	<i>Ott</i>	<i>Meri</i>	<i>Kukk</i>	<i>Madison</i>	<i>Ratas</i>
<i>Seeder</i>	<i>Ilves</i>	<i>Kaljulaid</i>	<i>Kütt</i>	<i>Mihkelson</i>	<i>Päts</i>

a. Leia loetelust Eesti presidentide perekonnanimed, markeeri need mõne värviga.

b. Paranda algustähevead ning lisa viimasesse lausesse tabelist kolm näidet.

Kui pärisorjus kaotati, said ^eestlased endale perekonnanimed, peaaegu pooltele anti ^ssaksa pärase nimi. Kuna ^ssaksa keeles on poeg *Sohn*, siis sai Peetri pojast Petersohn. Hiljem muudeti nimed eestipäraseks, nt *Peterson, Jaanson, Madison, Mihkelson*

4. Ühe 4. klassi õpilase referaadis on palju algustähe- ning jutumärgivigu. Paranda need ja püüa arvata, kellest on jutt.

Ta on sündinud 1977. aastal Keilas, lõpetanud ko- hila gümnaasiumi, õppinud ^uusuteadust ning ^kkeele- leteadust.

Tema esimene jutustus „^sSaladuslik Päevik“ ilmus 2008. aastal. Praeguseks on ta avaldanud üle 30 raamatu. Nende seas on nii ^probleemromaane, ^kkri- minulle kui ka ^mmüstikaga ^ppõimitud ^ppõnevuslugu- sid. Seda kinnitavad ka teoste pealkirjad, näiteks „Kuidas mu isa endale uue naise sai“, „Vanalinna detektiivid“ või „^mMaarius, ^lMaagia ja ^lLibahunt Liisi“. Vahva raamat on „^tTäiesti ^ptavaline ^pperekond“, kus peategelane Tim peab ^bblogi, et oma perekonna kummalised juhtumised üles tähendada. Kirjanik

ise on öelnud, et mõni sealsetest lugudest on elust maha kirjutatud, näiteks lugu ühele Tartu ^tTänavale kolinud filmivõtetest või ühes suguvõsas liikuv ^lLegend rootsi kuninglikest esivanematest. Ka hüljatud kutsikatest kirjutavad ^aAjalehed igal suvel.

Luuletusi on tal vähem ja need on ilmunud kahes ^lLuulekogus. Esimene kannab pealkirja „Tuh- katriinu.“

Ta on kirjutanud ka näidendeid. 2018. aastal võitis ta laste- ja noortenäidendite võistlusel pea- preemia. Näidend „Maailm, kuhu ma kuulun“ räägib ^sskisofreeniat põdevast noorukist Rolandist.

See kirjanik on *Reeli Reinaus*

Rootsi tähendab siin rahvust. Kui õpilane kirjutab suure tähega, siis ta peaks põhjendama, miks.

5. Tõmba ring ümber suurele algustähele.

06.03.2019

14. MÄRSTIL KELL 16.00 TOIMUB EESTI KIRJANDUS- SEUMI DIREKTOR ÜRMAS SUTROP. LUULEPREEMIALE MUUSEUMIS VANEMUISE 42, (TARTU) AKTUS, KUS KANDIDEERINUTEST JA LAUREADI LUULEST TEEB TARTU LINNAPEA ÜRMAS KLAAS ANNAB ÜLE GUSTAV ÜLEVAATE ŽÜRII LIIGE ASTRID TUISK. MUUSITSEERIB SUITSU NIMELISE LUULEPREEMIA NING VABARIIGI ARGO VALS. ENNE AKTUST, KELL 14.00, TOIMUB RAH- PRESIDENT KERSTI KALJULAIÐ RAHVALUULEPREE- VALUULE ARHIIVI KAASTÖOLISTE PÄEV. MIAD. TERVITUSEKS VÕTAB SÕNA KIRJANDUSMUU- <http://www.kirmus.ee/est/info/%C3%BCritused/>

Mis tekstiliigiga on tegu? Tõmba õigele joon alla. Mille põhjal otsustasid?

Vikipeedia artikkel

Teadaanne muuseumi kodulehelt

Teadlase blogipostitus

Võimalik vastus: *Teksti ees olev kuupäev välistab Vikipeedia artikli. Blogis väljendatakse isiklikke mõtteid, siin aga edastatakse asutuse ametlik teade lähenevast sündmusest.*

6. Tõmba maha vale täht, lisa jutumärgid, kus vaja.

(/R)ahva (/R)aamat on üks (E/E)esti suuremaid raamatumüügiga tegelevaid kaubandusettevõtteid, millel on 11 kauplust seitsmes (E/E)esti linnas. Poeketi raamatuid leiab ka (S/S)elveri, (P/P)risma, (/R)imi jt suurte jaekettide poodides.

Ettevõtte sai nime (/T)allinnas (P/P)ärnu maanteel tegutsenud kaupuse (/R)ahva (/R)aamat järgi. 1912. aastal valmis (S/S)uur-(K/K)arja ja (/J)aani t(/T)änava vahelisel krundil kuulsa (S/S)oomme (a/A)rhitekti (E/E)liel (S/S)aarineni projekti järgi sil-

mapaistev hoone, milles avas ukseid ka (G/G)ustav (P/P)ihlakase (r/R)aamatu- ja (k/K)antseleitarvete (k/K)auplus.

(/R)ahva (/R)aamatu eesmärgiks on olla (E/E)uroopa kõige lugejasõbralikum raamatumüüja. Heaks kinnituseks olgu kas või teadmine, et (p/P)oeketi (/V)iru (k/K)eskuse kauplus valiti (/L)ondoni raamatumessil nelja parima raamatupoe sekka maailmas.

Allikas: www.rahvaraamat.ee/t/rahvaraamatust/et#

7. Jaga raamatud pealkirja järgi õigetesse rubriikidesse ning kirjuta õigesti.

19. sajandi inimene, luuseri päevik, korstnapühkija surm, proua aedvilja värvilised toidud, tõde ja õigus, supilinna salaseltsi kokaraamat, eesti politsei 100 aastat, timukas, jänku-jassi kingitus, hamlet

Ilukirjandus	Lastekirjandus	Põnevuslood ja krimikirjandus	Ajalugu	Kokandus
„Tõde ja õigus“	„Luuseri päevik“	„Korstnapühkija surm“	„19. sajandi inimene“	„Proua Aedvilja värvilised toidud“
„Hamlet“	„Jänku-Jassi kingitus“	„Timukas“	„Eesti politsei 100 aastat“	„Supilinna salaseltsi kokaraamat“

8. Paranda algustäht ja lisa jutumärgid, kus vaja. Lõpeta kaks viimast lauset. Nimed vali loetelust.

1930. aastatel toimus nimede eestistamine, mis kulmineerus 26. aprillil 1936, mil nimede eestistamise liit korraldas rünnakpäeva võõrapärastele nimedele. K/keeleteadlane J/Julius M/magiste on soovituslikud nimed kokku kogunud raamatusse „E/estipäraseid eesnimesid.“ Sellest sai 1930. aastate teisel poolel omamoodi piibel, mida perekonnaseisuametnikud hoolega kasutasid, kui mingi vanemate soovitud nimi tundus kahtlane.

Tütarlastele soovitati teiste hulgas panna näiteks selliseid nimesid: *Aari, Angerva, Ebu, Eiri, Huile, Hääli, Kaare, Kuldja, Käll, Leegi, Libli, Maala, Mesike, Midli, Nido, Orvike, Püvi, Sula, Viisi, Öitse*

Poisslastele soovitati selliseid nimesid: *Aat, Arik, Ergav, Hallik, Helmik, Höalemb, Höödur, Ignas, Jundo, Kübro, Lüll, Maldur, Meemik, Ool, Peibo, Rajur, Raudo, Tõndo, Virmo, Väigo*

Keiti Vilmsi järgi „Sõnasäuts. Eestipäraseid eesnimesid“, 21.02.2018,

AARI, AAT, ANGERVA, ARIK, EBU, EIRI, ERGAV, HALLIK, HELMIK, HUILE, HÄÄLI, HÖALEMB, HÖÖDUR, IGNAS, JUNDO, KAARE, KULDJA, KÄLL, KÜBRO, LEEGI, LIBLI, LÜLL, MAALA, MALDUR, MEEMIK, MESIKE, MIDLI, NIDO, ORVIKE, OOL, PEIBO, PÜVI, RAJUR, RAUDO, TÕNDO, SULA, VIISI, VIRMO, VÄIGO, ÖITSE.

- Palu õpetajalt õiget vastust ja võrdle oma lahendust sellega. Mitu nime õnnestus õigesti ära arvata?
- Milliseid nimesid tasuks sinu arvates juurutama hakata?
- Millised nimed ei sobi üldse?

Pikemat nimekirja võib vaadata sellelt veebilehelt: <https://loterii.blogspot.com/2014/03/julius-magiste-eestipäraseid-eesnimesid.html>. Raamat on kättesaadav siit: http://emakeeselts.ee/digiraamatud/AES-toimetised_XXVIII.pdf